

(Πράξεις εγκριθείσες δυνάμει του τίτλου VI της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση)

ΑΠΟΦΑΣΗ-ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 28ης Μαΐου 2001

για την καταπολέμηση της απάτης και της πλαστογραφίας που αφορούν τα μέσα πληρωμής πλην των μετρητών

(2001/413/ΔΕΥ)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, και ιδίως το άρθρο 34 παράγραφος 2 στοιχείο β),

την πρωτοβουλία της Επιτροπής ⁽¹⁾,

τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ⁽²⁾,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Η απάτη και η πλαστογραφία που αφορούν τα μέσα πληρωμής πλην των μετρητών τελούνται συχνά σε διεθνή κλίμακα.
- (2) Οι σχετικές εργασίες διαφόρων διεθνών οργανισμών [μεταξύ άλλων, του Συμβουλίου της Ευρώπης, της Ομάδας των Οκτώ (G8), του ΟΟΣΑ, της Interpol και των Ηνωμένων Εθνών] είναι σημαντικές, αλλά χρειάζεται να συμπληρωθούν με δράση της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- (3) Το Συμβούλιο θεωρεί ότι η σοβαρότητα και η ανάπτυξη ορισμένων μορφών απάτης που αφορούν τα μέσα πληρωμής πλην των μετρητών απαιτούν συνολικές λύσεις. Η σύσταση αριθ. 18 του σχεδίου δράσης για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος ⁽³⁾, που υιοθετήθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Άμστερνταμ στις 16 και 17 Ιουνίου 1997 καθώς και το σημείο 46 του προγράμματος δράσης του Συμβουλίου και της Επιτροπής όσον αφορά την άριστη δυνατή εφαρμογή των διατάξεων της συνθήκης του Άμστερνταμ για τη δημιουργία ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης ⁽⁴⁾, που εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Βιέννης της 11ης και 12ης Δεκεμβρίου 1998, επιτάσσουν δράση για το θέμα αυτό.
- (4) Δεδομένου ότι οι στόχοι της παρούσας απόφασης-πλαίσιο, και συγκεκριμένα η εξασφάλιση του ότι η απάτη και η πλαστογραφία που αφορούν όλα τα μέσα πληρωμής πλην των μετρητών αναγνωρίζονται ως ποινικά αδικήματα και επισύρουν αποτελεσματικές, ανάλογες και αποτρεπτικές κυρώσεις σε όλα τα κράτη μέλη, δεν μπορούν να επιτευχθούν επαρκώς από τα κράτη μέλη και δύνανται συνεπώς, λόγω της διεθνούς διάστασης των εν λόγω αδικημάτων, να επιτευχθούν καλύτερα στο επίπεδο της Ένωσης, η Ένωση μπορεί να θεσπίσει μέτρα σύμφωνα με την αρχή της επικου-

ρικότητας, όπως ορίζεται στο άρθρο 5 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, όπως ορίζεται στο ίδιο άρθρο, η απόφαση-πλαίσιο δεν υπερβαίνει τα αναγκαία όρια για την επίτευξη των εν λόγω στόχων.

- (5) Η παρούσα απόφαση-πλαίσιο θα πρέπει να συμβάλει στην καταπολέμηση της απάτης και της πλαστογραφίας που αφορούν τα μέσα πληρωμής πλην των μετρητών, καθώς και οι άλλες πράξεις που εγκρίθηκαν ήδη από το Συμβούλιο, όπως η κοινή δράση 98/428/ΔΕΥ για τη δημιουργία ευρωπαϊκού δικαστικού δικτύου ⁽⁵⁾, η κοινή δράση 98/733/ΔΕΥ σχετικά με το αξιόποινο της συμμετοχής σε εγκληματική οργάνωση στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης ⁽⁶⁾, η κοινή δράση 98/699/ΔΕΥ για το ξέπλυμα χρήματος, τον προσδιορισμό, τον εντοπισμό, τη δέσμευση, την κατάσχεση και τη δήμευση των οργάνων και των προϊόντων του εγκλήματος ⁽⁷⁾ καθώς και η απόφαση της 29ης Απριλίου 1999 με την οποία παρατείνεται η εντολή στην Europol να ασχοληθεί με την παραχάραξη και τη νοθεία μέσω πληρωμής ⁽⁸⁾.
- (6) Η Επιτροπή υπέβαλε, την 1η Ιουλίου 1998, στο Συμβούλιο ανακοίνωση με τον τίτλο «Πλαίσιο δράσης για την καταπολέμηση της απάτης και της πλαστογραφίας που αφορούν τα μέσα πληρωμής πλην των μετρητών», το οποίο περιλαμβάνει πολιτική της Ένωσης, η οποία καλύπτει τόσο τις προληπτικές όσο και τις κατασταλτικές πτυχές του προβλήματος.
- (7) Η ανακοίνωση περιλαμβάνει σχέδιο κοινής δράσης το οποίο αποτελεί ένα στοιχείο αυτής της συνολικής προσέγγισης και αποτελεί το σημείο εκκίνησης για την παρούσα απόφαση-πλαίσιο.
- (8) Η περιγραφή των διαφόρων μορφών συμπεριφοράς που πρέπει να αναγορευθούν σε ποινικό αδίκημα σε σχέση με την απάτη και την πλαστογραφία που αφορούν τα μέσα πληρωμής πλην των μετρητών είναι ανάγκη να καλύπτει ολόκληρο το φάσμα των δραστηριοτήτων που συνολικά αποτελούν τη σχετική απειλή του οργανωμένου εγκλήματος.
- (9) Είναι απαραίτητο αυτά τα είδη συμπεριφοράς να χαρακτηρισθούν ως ποινικά αδικήματα σε όλα τα κράτη μέλη, και να προβλεφθούν αποτελεσματικές, ανάλογες και αποτρεπτικές κυρώσεις για τα φυσικά και νομικά πρόσωπα που διαπράττουν αυτά τα αδικήματα ή υπέχουν ευθύνη γι' αυτά.

⁽¹⁾ ΕΕ C 376 Ε της 28.12.1999, σ. 20.

⁽²⁾ ΕΕ C 121 της 24.4.2001, σ. 105.

⁽³⁾ ΕΕ C 251 της 15.8.1997, σ. 1.

⁽⁴⁾ ΕΕ C 19 της 23.1.1999, σ. 1.

⁽⁵⁾ ΕΕ L 191 της 7.7.1998, σ. 4.

⁽⁶⁾ ΕΕ L 351 της 29.12.1998, σ. 1.

⁽⁷⁾ ΕΕ L 333 της 9.12.1998, σ. 1.

⁽⁸⁾ ΕΕ C 149 της 28.5.1999, σ. 16.

- (10) Σκοπός της παροχής ποινικής προστασίας στα μέσα πληρωμής που προβλέπονται με ειδική μορφή προστασίας κατά της απομίμησης ή της δολίας χρήσης, είναι πρωτίστως να ενθαρρύνονται οι φορείς να παρέχουν αυτή την προστασία στα μέσα πληρωμής που εκδίδουν και, ως εκ τούτου, να προστίθεται ένα στοιχείο πρόληψης στο μέσο.
- (11) Είναι απαραίτητο τα κράτη μέλη να παρέχουν το ένα στο άλλο την ευρύτερη δυνατή αμοιβαία συνδρομή και να διαβουλεύονται μεταξύ τους όταν δύο ή περισσότερα κράτη μέλη έχουν δικαιοδοσία για το ίδιο αδίκημα,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ-ΠΛΑΙΣΙΟ:

Άρθρο 1

Ορισμοί

Για τους σκοπούς της παρούσας απόφασης-πλαίσιο, νοούνται ως:

- α) «Μέσο πληρωμής»: κάθε ενσώματο μέσο, εκτός από το νόμιμο νόμισμα (τραπεζογραμμάτια και κέρματα) που επιτρέπει, λόγω της ιδιαίτερης φύσης του, μόνο του ή σε συνδυασμό με άλλο μέσο (πληρωμής), στον κάτοχο ή στο χρήστη του να μεταφέρει χρήματα ή νομισματική αξία, όπως π.χ. οι πιστωτικές κάρτες, οι κάρτες των ευρωεπιταγών, λοιπές κάρτες εκδιδόμενες από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, οι ταξιδιωτικές επιταγές, οι ευρωεπιταγές, λοιπές επιταγές και συναλλαγματικές, που προστατεύεται από την απομίμηση ή τη δόλια χρήση, παραδείγματος χάριν μέσω σχεδιασμού, κωδικού ή υπογραφής.
- β) «Νομικό πρόσωπο»: κάθε οντότητα η οποία αναγνωρίζεται ως έχουσα την εν λόγω ιδιότητα βάσει του ισχύοντος δικαίου, πλην των κρατών ή των άλλων οργανισμών δημοσίου δικαίου, όταν ασκούν κρατική εξουσία, και των δημόσιων διεθνών οργανισμών.

Άρθρο 2

Αδικήματα που σχετίζονται με τα μέσα πληρωμής

Κάθε κράτος μέλος λαμβάνει τα απαραίτητα μέτρα προκειμένου να εξασφαλίσει ότι η ακόλουθη πράξη συνιστά ποινικό αδίκημα όταν τελείται εκ προθέσεως, τουλάχιστον όσον αφορά τις πιστωτικές κάρτες, τις κάρτες ευρωεπιταγών, λοιπές κάρτες εκδιδόμενες από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, τις ταξιδιωτικές επιταγές, τις ευρωεπιταγές, λοιπές επιταγές και συναλλαγματικές:

- α) κλοπή ή άλλη παράνομη ιδιοποίηση μέσου πληρωμής,
- β) πλαστογράφηση ή παραποίηση μέσου πληρωμής προκειμένου να χρησιμοποιηθεί δολίως,
- γ) αποδοχή, κτήση, μεταφορά, πώληση ή μεταβίβαση σε άλλο πρόσωπο ή κατοχή κλεμμένου ή άλλως παρανόμως ιδιοποιημένου ή πλαστού ή παραποιημένου μέσου πληρωμής προκειμένου να χρησιμοποιηθεί δολίως,
- δ) δόλια χρήση κλεμμένου ή άλλως παρανόμως ιδιοποιημένου, ή πλαστού ή παραποιημένου μέσου πληρωμής.

Άρθρο 3

Αδικήματα που σχετίζονται με τους υπολογιστές

Κάθε κράτος μέλος λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα για να διασφαλίσει ότι, η ακόλουθη πράξη συνιστά ποινικό αδίκημα όταν διαπράττεται εκ προθέσεως:

Διενέργεια, άμεση ή έμμεση, μεταφοράς χρημάτων ή νομισματικής αξίας, με την οποία επέρχεται σε άλλο πρόσωπο, χωρίς τη συγκατάθεσή του, περιουσιακή απώλεια με πρόθεση την εξασφάλιση παράνομου οικονομικού οφέλους υπέρ του διαπράττοντος το αδίκημα ή τρίτου προσώπου:

- εισάγοντας, αλλοιώνοντας, διαγράφοντας ή εξαλείφοντας χωρίς δικαίωμα δεδομένα υπολογιστή, ιδίως δεδομένα αναγνώρισης της ταυτότητας, ή
- παρεμβαίνοντας χωρίς δικαίωμα στη λειτουργία προγράμματος ή συστήματος υπολογιστή.

Άρθρο 4

Αδικήματα που σχετίζονται με ειδικά προσαρμοσμένους μηχανισμούς

Κάθε κράτος μέλος λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα για να διασφαλίσει ότι η ακόλουθη πράξη συνιστά ποινικό αδίκημα όταν διαπράττεται εκ προθέσεως:

Η παράνομη κατασκευή, λήψη, απόκτηση, πώληση, παραχώρηση σε τρίτο ή κατοχή:

- μέσων, άρθρων, προγραμμάτων υπολογιστή ή οιοδήποτε άλλο μέσου ειδικά προσαρμοσμένου για τη διάπραξη οιοδήποτε εκ των αδικημάτων που περιγράφονται στο άρθρο 2 σημείο β),
- προγραμμάτων υπολογιστή σκοπός των οποίων είναι η διάπραξη οιοδήποτε εκ των αδικημάτων που περιγράφονται στο άρθρο 3.

Άρθρο 5

Συμμετοχή, ενθάρρυνση και απόπειρα

Κάθε κράτος μέλος λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα για να διασφαλίσει ότι, η συμμετοχή και η ενθάρρυνση προς πράξεις που αναφέρονται στα άρθρα 2, 3 και 4, ή η απόπειρα διάπραξης των πράξεων που αναφέρονται στο άρθρο 2 στοιχεία α), β) και δ) και στο άρθρο 3, τιμωρείται.

Άρθρο 6

Ποινές

Κάθε κράτος μέλος λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα για να διασφαλίσει ότι οι πράξεις οι οποίες αναφέρονται στα άρθρα 2 και 5 επισύρουν αποτελεσματικές, ανάλογες και αποτρεπτικές ποινές, ποινικού χαρακτήρα, οι οποίες συμπεριλαμβάνουν, στις βαρείες τουλάχιστον περιπτώσεις, ποινές εμπεριέχουσες στέρηση της ελευθερίας δυναμένη να δικαιολογήσει έκδοση.

Άρθρο 7

Ευθύνη νομικών προσώπων

1. Κάθε κράτος μέλος λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα ώστε να εξασφαλίσει ότι τα νομικά πρόσωπα υπέχουν ευθύνη για τις πράξεις οι οποίες αναφέρονται στο άρθρο 2 στοιχεία β), γ) και δ), και στα άρθρα 3 και 4, οι οποίες διαπράττονται προς όφελός τους, από οποιοδήποτε πρόσωπο που ενεργεί είτε ατομικά είτε ως μέλος οργάνου του νομικού προσώπου και που κατέχει ιθύνουσα θέση εντός του νομικού προσώπου, βάσει:

- εξουσιοδότησης για την εκπροσώπηση του νομικού προσώπου, ή
- δικαιώματος να λαμβάνει αποφάσεις για λογαριασμό του νομικού προσώπου, ή
- δικαιώματος να ασκεί έλεγχο εντός του νομικού προσώπου,

καθώς και για συνέργεια ή ηθική αυτουργία στη διάπραξη παρόμοιου αδικήματος.

2. Πέραν των περιπτώσεων που προβλέπονται στην παράγραφο 1, κάθε κράτος μέλος λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα ώστε να εξασφαλίσει ότι το νομικό πρόσωπο υπέχει ευθύνη και στις περιπτώσεις κατά τις οποίες η έλλειψη εποπτείας ή ελέγχου από ένα πρόσωπο από εκείνα που αναφέρει η παράγραφος 1, κατέστησε δυνατή τη διενέργεια των πράξεων που αναφέρουν το άρθρο 2 στοιχεία β), γ) και δ) και τα άρθρα 3 και 4 προς όφελος του συγκεκριμένου νομικού προσώπου, από πρόσωπο που ενεργεί υπό τη δικαιοδοσία του.

3. Η βάση των παραγράφων 1 και 2 ευθύνη ενός νομικού προσώπου δεν αποκλείει την άσκηση ποινικών δίωξεων κατά των φυσικών προσώπων που τυγχάνουν δράστες, ηθικοί αυτουργοί ή συνεργοί στις πράξεις που αναφέρουν το άρθρο 2 στοιχεία β), γ) και δ) και τα άρθρα 3 και 4.

Άρθρο 8

Κυρώσεις για τα νομικά πρόσωπα

1. Κάθε κράτος μέλος λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα ώστε να εξασφαλίσει ότι στο νομικό πρόσωπο που φέρει ευθύνη σύμφωνα με το άρθρο 7 παράγραφος 1, επιβάλλονται αποτελεσματικές, ανάλογες και αποτρεπτικές κυρώσεις, συμπεριλαμβανομένων προσηκόντων ποινικών και μη ποινικών χαρακτήρα, καθώς και άλλες κυρώσεις, όπως:

- α) ο αποκλεισμός από ευεργετήματα ή ενισχύσεις του δημοσίου,
- β) η προσωρινή ή μόνιμη απαγόρευση άσκησης εμπορικών δραστηριοτήτων,
- γ) η επιβολή δικαστικής επιτήρησης,
- δ) η διαταγή δικαστικής εκκαθάρισης.

2. Κάθε κράτος μέλος λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα ώστε να εξασφαλίσει ότι στο νομικό πρόσωπο που φέρει ευθύνη σύμφωνα με το άρθρο 7, παράγραφος 2, επιβάλλονται αποτελεσματικές, ανάλογες και αποτρεπτικές κυρώσεις ή μέτρα.

Άρθρο 9

Δικαιοδοσία

1. Κάθε κράτος μέλος λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα ώστε να επιβάλει τη δικαιοδοσία του επί των αδικημάτων που αναφέρουν τα άρθρα 2, 3, 4 και 5, εφόσον το αδίκημα διεπράχθη:

- α) εν όλω ή εν μέρει στο έδαφός του, ή
- β) από υπηκόο του, υπό την προϋπόθεση ότι το δικαιο του κράτους μέλους αυτού μπορεί να ορίζει ότι η πράξη πρέπει να τιμωρείται και στη χώρα όπου διεπράχθη, ή
- γ) προς όφελος νομικού προσώπου του οποίου η έδρα ευρίσκεται στο έδαφος του κράτους μέλους αυτού.

2. Με την επιφύλαξη του άρθρου 10, κάθε κράτος μέλος μπορεί να αποφασίσει ότι δεν θα εφαρμόζει ή θα εφαρμόζει μόνον σε ειδικές περιπτώσεις, ή υπό ειδικές περιστάσεις, τον κανόνα περί δικαιοδοσίας:

- της παραγράφου 1 σημείο β),
- της παραγράφου 1 σημείο γ).

3. Τα κράτη μέλη ενημερώνουν σχετικά τη Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου εφόσον αποφασίσουν να εφαρμόσουν την παράγραφο 2, επισημαίνοντας, οσάκις ενδείκνυται, τις συγκεκριμένες περιπτώσεις ή περιστάσεις για τις οποίες ισχύει η απόφαση.

Άρθρο 10

Έκδοση και άσκηση δίωξης

1. α) Κάθε κράτος μέλος το οποίο, σύμφωνα με το δικαίό του, δεν εκδίδει υπηκόους του, λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα ώστε να επιβάλει τη δικαιοδοσία του επί των αδικημάτων που αναφέρουν τα άρθρα 2, 3, 4 και 5, όταν διαπράττονται από υπηκόους του εκτός του εδάφους του.

β) Κάθε κράτος μέλος, εφόσον υπηκόός του κατηγορείται ότι έχει διαπράξει, σε άλλο κράτος μέλος, αδίκημα που απορρέει από πράξη που περιγράφεται στα άρθρα 2, 3, 4 ή 5 και δεν εκδίδει το πρόσωπο αυτό στο εν λόγω άλλο κράτος μέλος αποκλειστικά λόγω της υπηκοότητάς του, υποβάλλει την υπόθεση στις αρμόδιες αρχές του προς άσκηση δίωξης, εφόσον ενδείκνυται. Για να καταστεί δυνατή η δίωξη, οι φακέλοι, οι πληροφορίες και τα αποδεικτικά στοιχεία τα σχετικά με το αδίκημα διαβιβάζονται σύμφωνα με τις διαδικασίες που ορίζονται από το άρθρο 6 παράγραφος 2 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης περί Εκδόσεως της 13ης Δεκεμβρίου 1957. Το αιτούν κράτος μέλος ενημερώνεται για την άσκηση της δίωξης και για την έκβασή της.

2. Για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου, ο «υπηκόος» κράτους μέλους προσδιορίζεται σύμφωνα με την δήλωση στην οποία ενδεχομένως προέβη το εν λόγω κράτος, σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 1 σημεία β) και γ), της Ευρωπαϊκής Σύμβασης περί Εκδόσεως.

Άρθρο 11

Συνεργασία μεταξύ κρατών μελών

1. Σύμφωνα με τις ισχύουσες συμβάσεις, πολυμερείς ή διμερείς συμφωνίες ή ρυθμίσεις, τα κράτη μέλη παρέχουν την ευρύτερη δυνατή αμοιβαία συνδρομή κατά τις διαδικασίες τις σχετικές με τα αδικήματα τα οποία προβλέπει η παρούσα απόφαση-πλαίσιο.

2. Όταν περισσότερα από ένα κράτη μέλη έχουν δικαιοδοσία για τα αδικήματα που αφορά η παρούσα απόφαση-πλαίσιο, τα εν λόγω κράτη μέλη διαβουλεύονται μεταξύ τους προκειμένου να συντονίζουν τις ενέργειές τους για την αποτελεσματική άσκηση δίωξης.

Άρθρο 12

Ανταλλαγή πληροφοριών

1. Τα κράτη μέλη ορίζουν επιχειρησιακά σημεία επαφής ή μπορούν να χρησιμοποιούν τις υπάρχουσες επιχειρησιακές δομές για την ανταλλαγή πληροφοριών και για άλλες επαφές μεταξύ των κρατών μελών για τους σκοπούς της εφαρμογής της παρούσας απόφασης-πλαίσιο.

2. Κάθε κράτος μέλος γνωστοποιεί στη Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου και στην Επιτροπή ποια υπηρεσία ή ποιες υπηρεσίες του λειτουργούν ως σημεία επαφής σύμφωνα με την παράγραφο 1. Η Γενική Γραμματεία κοινοποιεί αυτά τα σημεία επαφής στα άλλα κράτη μέλη.

Άρθρο 13

Εδαφική εφαρμογή

Η παρούσα απόφαση-πλαίσιο εφαρμόζεται στο Γιβραλτάρ.

Άρθρο 14

Εφαρμογή

1. Τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να συμμορφωθούν με την παρούσα απόφαση-πλαίσιο έως τις 2 Ιουνίου 2003.

2. Έως τις 2 Ιουνίου 2003, τα κράτη μέλη διαβιβάζουν στη Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου και στην Επιτροπή το κείμενο των διατάξεων με τις οποίες μεταφέρονται στο εθνικό τους δίκαιο οι υποχρεώσεις που τους επιβάλλει η παρούσα απόφαση-πλαίσιο. Μέχρι τις 2 Σεπτεμβρίου 2003, το Συμβούλιο, βάσει έκθεσης που καταρτίζεται με βάση αυτές τις πληροφορίες και γραπτής έκθεσης της Επιτροπής, εξετάζει κατά πόσον τα κράτη μέλη έχουν λάβει τα αναγκαία μέτρα ώστε να συμμορφωθούν προς την παρούσα απόφαση-πλαίσιο.

Άρθρο 15

Έναρξη ισχύος

Η παρούσα απόφαση-πλαίσιο αρχίζει να ισχύει από την ημέρα της δημοσίευσής της στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*.

Βρυξέλλες, 28 Μαΐου 2001.

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

T. BODSTRÖM